

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย

พ.ศ. ๒๕๖๖

โดยที่ได้มีการยกเลิกประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องลำดับเกียรติและระเบียบการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๔ และได้มีประกาศใช้ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องลำดับเกียรติเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย ลงวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ ประกอบกับได้จัดสร้างเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทยเพิ่มขึ้นอีกหลายประเภท ดังนั้น เพื่อให้การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทยเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและเหมาะสมยิ่งขึ้น คณะรัฐมนตรีจึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย พ.ศ. ๒๕๖๖”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบว่าด้วยเหรียญตราต่างประเทศที่จะต้องขอพระบรมราชานุญาตประดับ ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๑

บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ มติคณะรัฐมนตรี และคำสั่งอื่นใดที่กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

หมวด ๑

บททั่วไป

ข้อ ๕ เครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทยตามระเบียบนี้ให้หมายความรวมถึงเหรียญราชอิสริยาภรณ์ไทยด้วย เว้นแต่จะได้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

ข้อ ๖ สิทธิของบุคคลในการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทยประเภท ตระกูลหรือชั้นตราใดให้เป็นไปตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติเครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้น ๆ

ข้อ ๗ การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้ประดับตามลำดับในประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องลำดับเกียรติเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย และตามกำหนดนัยของทางราชการ

หมวด ๒

การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์

ข้อ ๘ การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ให้ถือปฏิบัติดังนี้

๘.๑ เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ผู้ได้รับพระราชทาน
เข้าเฝ้าฯ รับพระราชทาน

๘.๑.๑ มิให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้นก่อนกำหนดเวลาที่ทรงพระกรุณา
โปรดเกล้าฯ ให้เข้าเฝ้าฯ รับพระราชทาน

๘.๑.๒ หากทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เข้าเฝ้าฯ รับพระราชทานแล้ว แต่
ไม่สามารถเข้าเฝ้าฯ รับพระราชทานได้ จะประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้นได้ นับตั้งแต่ผ่านพ้นพิธี
พระราชทานแล้ว เว้นแต่ได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ ให้เข้าเฝ้าฯ ในโอกาสต่อไป จึงให้นำ
ความในข้อ ๘.๑.๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

๘.๑.๓ หากมีความจำเป็นไม่สามารถรับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์
ในวันพิธีพระราชทานได้ในกรณีใดก็ตาม จะประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้นได้ นับตั้งแต่สิ้นสุดพิธี
พระราชทาน

๘.๒ เครื่องราชอิสริยาภรณ์อื่น ๆ ให้ประดับได้ตั้งแต่วันเนื่องในโอกาสพระราชทาน
หรือตั้งแต่วันที่มึประกาศของทางราชการแล้วแต่กรณี

หมวด ๓

การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์เวลาแต่งเครื่องแบบเต็มยศ

ข้อ ๙ ให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับพระราชทานตามนัยดังนี้

๙.๑ เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดติดหน้าอกและชนิดติดหน้าบ่าเสื้อเครื่องแบบ

๙.๑.๑ บุรุษ ให้ประดับไว้เหนือปกกระเป๋าสีเสื้อเบื้องซ้ายต่ำกว่าแนวรั้งคุมเม็ด
ที่ ๑ ลงมาโดยให้ดวงตราอยู่ระหว่างขอบบนปกกระเป๋าสีเสื้อและให้เรียงลำดับจากด้านรั้งคุมไป
ปลายบ่าซ้าย

สำหรับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่กำหนดให้ประดับที่อกเสื้อเบื้องขวาให้นำความ
ในวรรคแรกมาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยให้เรียงลำดับจากด้านรั้งคุมไปปลายบ่าขวา

๙.๑.๒ สตรี ให้ประดับเสื้อที่หน้าบ่าซ้ายพองาม โดยให้เรียงลำดับจากด้าน
รั้งคุมลดหลั่นไปปลายบ่าซ้าย

สำหรับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่กำหนดให้ประดับเสื้อที่หน้าบ่าขวา ให้นำความในวรรคแรกมาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยให้เรียงลำดับจากด้านรังคุมไปปลายบ่าขวา

๕.๒ เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดคล้องคอ ให้สวมไว้บนปกคอเสื้อโดยให้ห้วงและแพรแถบห้อยดวงตราออกมานอกเสื้อระหว่างกระดุมเม็ดที่หนึ่งกับตะขอตัวล่างที่ขอบคอเสื้อพองาม และให้ส่วนสูงสุดของดวงตราจขอบล่างของคอเสื้อ หากได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดคล้องคอหลายดวงให้ประดับดวงตราที่มีลำดับรองลงมาไว้ระดับกระดุมเม็ดที่สอง โดยให้แพรแถบลอดออกมาระหว่างกระดุมและขอบล่างของรังคุมพองาม

๕.๓ เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดคล้องคอมีดาราและชนิดประดับหน้าบ่าซ้ายมีดารา การประดับดวงตราให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับข้อ ๕.๑.๒ และข้อ ๕.๒ ดาราให้ประดับไว้ที่อกเสื้อเบื้องซ้าย ระดับใต้ชายปกกระเป่า โดยเรียงดาราลำดับสูงและต่ำในแนวเดียวกันหรือเอียงกันไปเบื้องซ้าย หากได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่มีดารามากกว่า ๒ ดวง ให้ประดับดาราโดยเรียงลำดับตามนัยข้างต้นยกเว้นดาราที่ประดับเบื้องล่าง อาจเอียงไปใกล้แนวรังคุมได้พองาม

สำหรับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่กำหนดให้ประดับดาราไว้ที่อกเสื้อเบื้องขวา ให้นำความในวรรคแรกมาใช้บังคับโดยอนุโลม

๕.๔ เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดมีสายสะพาย ให้สวมสายสะพายตามพระราชบัญญัติเครื่องราชอิสริยาภรณ์ สำหรับการประดับดาราให้นำความในข้อ ๕.๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

๕.๔.๑ กรณีที่มีกำหนดนัยของทางราชการกำหนดชนิดของสายสะพาย

๕.๔.๑.๑ ให้สวมสายสะพายตามที่ออกชื่อในกำหนดนัยของทางราชการโดยประดับดาราของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสูงสุดของแต่ละตระกูลที่ได้รับพระราชทาน

๕.๔.๑.๒ หากไม่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามที่ออกชื่อในกำหนดนัยของทางราชการให้สวมสายสะพายชั้นสูงสุดที่ได้รับพระราชทาน โดยประดับดาราของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสูงสุดของแต่ละตระกูลที่ได้รับพระราชทาน

๕.๔.๒ กรณีกำหนดนัยของทางราชการไม่ระบุชนิดของสายสะพายให้สวมสายสะพายชั้นสูงสุดที่ได้รับพระราชทาน

๕.๔.๓ สำหรับผู้ได้รับพระราชทานเครื่องขัตติยราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติคุณรุ่งเรืองยิ่งมหาจักรีบรมราชวงศ์ แม้จะสวมสายสะพายเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดใดก็ตาม ต้องสวมสายสร้อยห้อยตรามหาจักรีกับประดับดาราจักรีด้วยทุกครั้ง

๕.๔.๔ เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นโบราณมงคลนพรัตนราชวราภรณ์ให้

ระดับได้เฉพาะงานที่เป็นมงคลเท่านั้น สำหรับสายสะพายนพรัตนราชวรารณ์ควรสวมเฉพาะงานที่เป็นมงคลสำคัญหรือมีกำหนดนัดหมายของทางราชการกำหนดไว้โดยเฉพาะว่า ให้สวมสายสะพายนพรัตนราชวรารณ์

๕.๔.๕ เครื่องราชอิสริยาภรณ์ปฐมจุลจอมเกล้า หรือปฐมจุลจอมเกล้าพิเศษ

๕.๔.๕.๑ ให้สวมสายสร้อยพร้อมดวงตราหรือสายสะพายพร้อมดวงตราอย่างใดอย่างหนึ่ง ตามกำหนดนัดหมายของทางราชการ แต่จะสวมทั้ง ๒ อย่างในขณะเดียวกันไม่ได้ หากสวมสายสร้อยจุลจอมเกล้าและจะสวมสายสะพายด้วย ให้สวมสายสะพายเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดอื่น

๕.๔.๕.๒ กรณีกำหนดนัดหมายของทางราชการให้สวมสายสร้อยจุลจอมเกล้าหากไม่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ดังกล่าว ให้สวมสายสะพายชั้นสูงสุดหรือระดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสูงสุดที่ได้รับพระราชทาน

๕.๔.๖ เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีศักดิ์รามาธิบดี ควรสวมสายสะพายรามาธิบดีเฉพาะในงานที่เกี่ยวกับราชการทหาร ซึ่งมีกำหนดนัดหมายของทางราชการกำหนดไว้โดยเฉพาะว่า ให้สวมสายสะพายรามาธิบดี

หมวด ๔

การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์เวลาแต่งเครื่องแบบครึ่งยศ

ข้อ ๑๐ ให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับพระราชทานเช่นเดียวกับการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์เวลาแต่งเครื่องแบบเต็มยศ แต่ไม่สวมสายสะพายและไม่สวมสายสร้อย

หมวด ๕

การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์เวลาแต่งเครื่องแบบปกติขาว

ข้อ ๑๑ ให้ประดับแพรแถบย่อของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับพระราชทานที่ออกสื่อเหนือกระเป๋ابนซ้าย โดยไม่ต้องประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ เว้นแต่จะได้มีกำหนดนัดหมายของทางราชการไว้เป็นอย่างอื่น

หมวด ๖

การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์เวลาแต่งเครื่องแบบสโมสร

ข้อ ๑๒ ให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์จำลอง ขนาด ๑ ใน ๓ ของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่

ได้รับพระราชทาน เว้นแต่เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดคล้องคอจะจำลองมาประดับไม่ได้ หากจะประดับ ก็ให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์จริง

ข้อ ๑๓ การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์จำลองให้นำความในหมวด ๓ ว่าด้วยการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์เวลาแต่งเครื่องแบบเต็มยศมาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดคล้องคอหรือดาราหลายดวง ควรประดับเฉพาะเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่มีลำดับสูงเพียงชั้นเดียว สำหรับดวงตราคล้องคอ คล้องให้แพรแถบอยู่ใต้ผ้าผูกคอ ส่วนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดติดหน้าอกให้ประดับที่คอพับของเสื้อใต้เครื่องหมายสังกัดพองาม

ข้อ ๑๔ ในการแต่งเครื่องแบบสโมสรที่มีกำหนดนิตหมายของทางราชการให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ต้องประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์จริง ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดมีสายสะพาย ให้สวมสายสะพายทับนอกเสื้อก็ก จะสวมสายสะพายเครื่องราชอิสริยาภรณ์ใดให้นำความในหมวด ๓ ว่าด้วยการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์เวลาแต่งเครื่องแบบเต็มยศ ข้อ ๕.๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ไม่สวมสายสร้อย

หมวด ๗

การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ เครื่องอิสริยาภรณ์ เหรียญหรือตราที่เป็นเครื่องประดับ

ต่างประเทศร่วมกับเครื่องราชอิสริยาภรณ์และเหรียญราชอิสริยาภรณ์ไทย

ข้อ ๑๕ การประดับซึ่งมีระเบียบ ข้อบังคับ ของต่างประเทศว่าให้ประดับได้ จะต้องได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ประดับได้ในโอกาสอันควรก่อน ได้แก่ การต้อนรับราชอาณาจักร อากาศันตุกะ หรืองานที่เกี่ยวข้องกับประเทศนั้น ๆ

ข้อ ๑๖ ให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทยหรือเหรียญราชอิสริยาภรณ์ไทยไว้ในลำดับสูงกว่าเครื่องราชอิสริยาภรณ์ เครื่องอิสริยาภรณ์ เหรียญหรือตราที่เป็นเครื่องประดับต่างประเทศแล้วแต่กรณี แต่การประดับเหรียญราชอิสริยาภรณ์ไทยให้ประดับไว้ในลำดับต่ำกว่าเครื่องราชอิสริยาภรณ์หรือเครื่องอิสริยาภรณ์ต่างประเทศ

กรณีที่ต้องประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ เครื่องอิสริยาภรณ์ เหรียญหรือตราไปในงานหรือโอกาสที่ประมุขต่างประเทศของประเทศใดมาเยือนประเทศไทย ให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ เครื่องอิสริยาภรณ์ เหรียญหรือตราที่เป็นเครื่องประดับต่างประเทศของประเทศนั้น ไว้ในลำดับสูงกว่าเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทยหรือเหรียญราชอิสริยาภรณ์ไทยแล้วแต่กรณีได้

ข้อ ๑๗ การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ เครื่องอิสริยาภรณ์ เหรียญหรือตราที่เป็นเครื่อง

ระดับต่างประเทศที่มีลำดับชั้นสูงกว่าเครื่องราชอิสริยาภรณ์หรือเหรียญราชอิสริยาภรณ์ไทยแล้วแต่กรณีแต่มีวิธีการระดับต่างกัน ให้ระดับรวมกันได้

หมวด ๘

การประดับเครื่องหมายที่ใช้เป็นดุมเสื้อเวลาแต่งชุดสากลและชุดไทย

ข้อ ๑๘ การประดับกับชุดสากลให้ประดับที่รังดุมคอพับของเสื้อชั้นนอกเบื้องซ้าย ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์หลายชนิด ให้ประดับชนิดที่มีลำดับสูงชนิดเดียว

ข้อ ๑๙ การประดับกับชุดไทย

๑๙.๑ บุรุษ ให้ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายบริเวณปากกระเป๋าสีเสื้อ ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์หลายชนิด ให้ประดับชนิดที่มีลำดับสูงชนิดเดียว

การประดับเครื่องหมายที่ใช้เป็นดุมเสื้อดังกล่าว ให้ประดับได้เฉพาะกับเสื้อชุดไทย

สีสุภาพ

๑๙.๒ สตรี ให้ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์หลายชนิด ให้ประดับชนิดที่มีลำดับสูงชนิดเดียว

การประดับเครื่องหมายที่ใช้เป็นดุมเสื้อดังกล่าว ให้ประดับได้เฉพาะกับชุดไทยเรือนต้น ชุดไทยจิตรลดา ชุดไทยอมรินทร์ และชุดไทยบรมพิมาน

ประกาศ ณ วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๖

ชวน หลีกภัย

นายกรัฐมนตรี